

מדת בדת

לע"נ הגאון רבי משה בן רבי
מאיר שפירא זצוק"ל
הערות
והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 334 פרשת ויגש תשע"ט

חולין יז-כג

רבא אומר שיש ג' מדות בסכין: כשהיא אוגרת לא ישחוט ואם שחט השחיטה פסולה ובמסוכסכת לא ישחוט לכתחילה ובדיעבר כשר ואם יש עליה וירידה בסכין שוחט בה לכתחילה, רב הונא בן רב נחמיה אמר לרב אשי שאמרת בשם רבא שמסוכסכת פסולה הרי רבא אמר שמסוכסכת כשרה ויש לומר שאם הולך והביא היא פסולה וכשהולך ולא הביא היא כשרה.

רב אחא בר רב אויא אמר לרב אשי מה הדין בסכין שעשויה כמו הזקן של השיבלים שפיה לא חלק אך היא ללא פגימות, אמר רב אשי מי יתן לי מהבשר ואוכל ממנו.

רב חסדא אומר שבדיקת סכין היא מהתורה שנאמר ושחטתם בזה ואכלתם אך לכאורה אין צורך ללמוד משם שהרי כשיש נקב היא טריפה ויש לומר שרב חסדא דיבר על בדיקת החכם אך קשה שר' יוחנן אמר שהצריכו בדיקת חכם רק מפני כבודו של החכם ויש לומר שאכן בדיקת החכם היא רק מדרבנן והפסוק הוא רק אסמכתא.

בא"י בדקו סכינים ע"י שראו את חודם ע"י השמש, ובנהרדעא בדקו ע"י שהעבירו את הסכין על פני המים ואם היה פגם היו רואים כחריץ בהליכתה, רב ששת בדק סכין בראש לשונו ורב אחא בר יעקב בדק בחוט השערה, ובסורא אמרו שכיוון שהיא חותכת בבשר היא תיבדק בבשר, ורב פפא אומר שצריך לבדוק על בשרו ובצפרנו ובג' רוחות בחוד הסכין ובצדדים של הסכין, ורבינא אמר לרב אשי שרב סמא בן רב משרשיא אמר משמך שאמרת בשם רבא שצריך בדיקה בבשר ובצפורן ובג' רוחות אמר רב אשי אמנם אמרתי בשר וצפורן אך לא אמרתי בג' רוחות, וללישנא בתרא רב אשי אמר אמרתי בשר וצפורן וג' רוחות אך לא אמרתי בשם רבא.

רבינא ורב אחא בר רבא ישבו לפני רב אשי והובאה סכין לפניו לבדקה ורב אשי אמר לרב אחא לבדוק והוא בדק בבשר וצפורן ובג' רוחות, אמר לו רב אשי יפה עשית וכך אמר רב כהנא, ורב יימר אמר שצריך לבדוק בבשר וצפורן אך אין צורך בג' רוחות שהרי ר' זירא אמר בשם שמואל שאם ליבן סכין ושחט בה שחיטתו כשרה שחידודה קודמת לליבונה והקשו הרי יש כויה מצדי הסכין ותירצו שביט השחיטה מתרווח בשחיטה א"כ גם לגבי בדיקה לא צריך לבדוק גם מצדי הסכין.

רב הונא בר רב קטינא אומר בשם ר"ש בן לקיש שנאמרו פגימות בג' מקומות: עצם בפסח פגימת אזן בככור פגימת מום בקדשים ורב חסדא מוסיף גם פגימת סכין ור"ל לא מנה את זה שהוא לא דיבר על חולין ובכולם שיעור פגימתם כמו פגימת המזבח,

דף יח שיעור פגימת המזבח כדי שתחגור בה צפורן, ויש להקשות ששינוי שרשב"י אמר ששיעור פגימת המזבח הוא טפח ור"א בן יעקב אמר שהשיעור הוא כזית, ויש לומר שרק במזבח אבנים שיעור הפגם הוא כל שהוא ונחלקו רק במה שריבעו בסיד.

רב הונא אומר ששוחט שלא הראה סכיניו לחכם מנדים אותו ורבא אומר שמעבירים אותו מהשחיטה ומכריזים שבשר שחיטתו הוא טריפה ולא נחלקו אלא שרבא דיבר כשהסכין נמצאה פסולה ורב הונא דיבר כשהיא נמצאה כשירה, ורבינא אומר שאם מצאו שהסכין פגומה ימססו אותה בפרש כדי שלא תמכר אף לעכו"ם.

שוחט אחד לא הראה את סכיניו לרבא בר חנינא והוא נידהו והעבירו והכריז על הבשר ששחט שהוא טריפה ומר זוטרא

דף יז ודאי שלר' ישמעאל אין לאסור בשר תאווה כשגלו, ומבאר רב יוסף שמשנתנו כר"ע ששינונו על הפסוק כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלוקיך לשום את שמו שם וזבחת מבקרך וצאנך ואמר ר"ע שהפסוק בא לאסור בשר של בהמה נחורה שעד כניסתם לארץ זה היה מותר להם ובכניסתם לארץ זה נאסר להם והיינו אומרים שכשגלו הותר להם שוב בשר נחירה ואמרת המשנה שלעולם צריך שחיטה.

נחלקו ר"ע ור' ישמעאל שלר"ע מעולם לא נאסר בשר תאווה ולר' ישמעאל מעולם לא הותר בשר נחירה, ולכאורה רק לר' ישמעאל מובן מדוע כתוב ושחט את בן הבקר אך לר"ע קשה מדוע צריכה התורה לכתוב שצריך לשחוט קרבן, ויש לומר שהתורה חדשה רק בקדשים, ולכאורה רק לר' ישמעאל מובן מה שמשא אמר הצאן ובקר ישחט להם שכבר היה שחיטה אך לר"ע קשה שהרי עדיין לא הצטוו על השחיטה ויש לכתוב ינחר להם, ויש לומר שנחירתם היא שחיטתם, וקשה שרק לר' ישמעאל מובן דברי המשנה שמי ששחט והתנבלה בידו והנוחר והמעקר פטור מלכסות אך לר"ע מדוע בנחירה פטור מלכסות הרי זה היה ראוי בזמן שהצטוו על הכיסוי ויש לומר שאחרי שנאסר נחירה א"כ אין בזה שם שחיטה לחייב בכיסוי.

לכאורה רק לר"ע שבשר תאווה לא נאסר מעולם מובן מה שאמרה התורה אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו, אך לר' ישמעאל מי אמר שאכלו צבי ואיל, ויש לומר שהיינו אומרים שנאסר רק בשר תאווה של בהמה שראויה להקרבה ולא בשר של חיה שלא ראויה להקרבה.

ר' ירמיה מסתפק מה דינם של אברי בשר נחירה שהכניסום ישראל עמם לארץ אך לכאורה אין להסתפק בשבע שכבשו שהותר להם אפילו דבר טמא כמו שכתוב ובתים מלאים כל טוב ואמר ר' ירמיה בר אבא בשם רב שהותר להם אפילו קדל דבר אחר ק"ו שהותר בשר נחירה אלא מדובר אחר שכבשו, ועוד יש לומר שמדובר גם בשבע שכבשו והספק הוא שאף שהותר להם משלל עכו"ם אך משלהם לא הותר וממילא בשר נחירה שהביאו עמם אסור, ונשאר בתיקו.

רבא מקשה לרב יוסף שאמנם הוא תירץ במשנה הכל שוחטים ולעולם שוחטים אך מה הכוונה בכל שוחטים ואין לומר שהמשנה מחדשת ששוחטים גם בצור וזכוכית וקרומית של קנה שמסתבר שבבא אחת מדברת בשוחטים כך בכל שוחטים מדבר על השוחטים או שבכל שוחטים מדבר על הנשחטים גם ברישא מדובר בנשחטים, ורבא מבאר שכתוב פעמיים הכל שוחטים ומאחד מרבים כותי ומאחד מרבים ישראל מומר לעולם שוחטים בין ביום ובין בלילה בין בראש הגג ובין בראש הספינה ובכל שוחטים אפילו בצור וזכוכית וקרומית של קנה.

אביו של שמואל פגם הרבה צורות של פגימה ושלח לא"י לשאול מה מותר ומה אסור ושלחו לו סימן שרק בצורת מגירה זה אסור שיש שני עוקצים לפגימה.

עמוד ב שנו בברייתא שאם יש הרבה פגימות בסכין דינה כמגירה ואם יש פגימה אחת אם היא אוגרת פסולה ואם היא מסוכסכת כשרה, ור"א מבאר שאוגרת זה משני צדדים ומסוכסכת זה רק מצד אחד, ויש להקשות מדוע רק משני צדדים אסור כי הפגם הראשון מחליש והשני קורע א"כ נאמר גם בפגם אחד שחידוד הסכין מחליש והפגם קורע, ויש לומר שמדובר שהפגם הוא בראש הסכין אך קשה שכשהולך את הסכין הוא מחליש וכשמחזירו הפגם קורע, ויש לומר שכשר באופן שהולך ולא הביא.

ורב אשי הגיעו אליו ורבא ביקש מהם שיעיינו בדינו כיון שתלויים בו פונסת משפחתו ורב אשי בדק את הסכין והיא נמצאה כשרה והוא הכשיר את השוחט אמר לו מר זוטרא אינך חושש לכבודו של רבא בר חנינא אמר רב אשי שהוא עושה את זה בשליחותו.

רבה בר רב הונא אומר שמותר לשחוט לכתחילה בשן וצפורן תלושות ומה ששינינו חוץ ממגל קציר ומגירה ושיניים וצפורן מפני שהם חונקים שם מדובר בשתי שיניים שהן כפגומות אך בשן אחת כשר ובצפורן מדובר במחוכרת אך בתלושה ניתן לשחוט לכתחילה.

משנה לב"ש מי ששחט במגל קציר בדרך הליכתה השחיטה פסולה ולב"ה כשר ואם החליקו את שיניה לכו"ע כשר. **גמרא** ר' חייא בר אבא אומר בשם ר' יוחנן שב"ה שהתירו זה רק לגבי טומאת נבילה אך אסור באכילה ורב אשי מדייק את זה מדברי המשנה שכתוב ב"ש פוסלים וב"ה מכשירים ולא כתוב שב"ש אוסרים וב"ה מתירים, ויש לדחות שאם מדובר על טומאה מדוע לא כתוב ב"ש מטמאים וב"ה מטהרים אלא פוסלים ומכשירים ואוסרים ומתירים זה ענין אחד.

משנה מי ששחט מתוך הטבעת של הקנה והשאייר בה כמלא החוט על פני כולה שחיטתו כשרה ור' יוסי בר' יהודה אומר שמספיק מלא החוט על פני רובה. **גמרא** רב ושמואל פסקו כר' יוסי בר' יהודה וגם הוא התיר בטבעת הגדולה שמקיפה את כל הקנה אך בשאר טבעות השחיטה בהם פסולה ורק ביניהן כשר, ויש להקשות ששינינו **עמוד ב** שר' יוסי בר' יהודה אומר שהשוחט בשאר טבעות אף שאינן מקיפות את כל הקנה אלא רק את רובו כשר, ומוגרמת שיצא מעבר לטבעת פסולה ור' חנינא בן אנטיגנוס העיד שמוגרמת כשרה עד שיפוי הכובע, ורב יוסף מבאר שר' יוסי בר' יהודה אמר גם בשאר טבעות ורב ושמואל סברו כמותו רק בטבעת הגדולה, ומה שהם אמרו לא אמר הכוונה שאין הלכה כמותו בשאר הטבעות.

כשעלה ר' זירא לא"י הוא אכל מוגרמת שפסלו רב ושמואל אמרו לו וכי אינך ממקומם של רב ושמואל אמר להם מי שאמר שהם אסרו זה רב יוסף בר חייא והוא לא שמע מהם אלא מאחרים, וכששמע על כך רב יוסף הוא אמר וכי אני שמעתי מהעולם הרי למדתי מרב יהודה שהוא היה גורס אפילו ספק של שמות כמו ששינינו שרב יהודה אמר בשם רב ירמיה ספק בשם רב וספק בשם שמואל שג' מתירים את הבכור כשאין מומחה, אך קשה הרי שינינו שאם הלך ממקום שאוסרים למקום שמתירים צריך להחמיר כמו המקום שיצא משם וכחומרי המקום שבא לשם, אמר אביי שכל זה ממקום למקום בבבל או ממקום למקום בא"י וכן מא"י לבבל אך מבבל לא"י כיון שבבבל כפופים אליהם עושים כמנהג א"י, ורב אשי אומר שגם מבבל לא"י יש לנהוג כחומרי המקום שיצא משם אך כל זה בדעתו לחזור ולא היה בדעת ר' זירא לחזור, ואביי שאל את רב יוסף הרי התלמידים שבאו ממתוזא אמרו שר' זירא אמר בשם ר"נ שמוגרמת כשרה אמר רב יוסף שאכן גם בבבל היו מנהגים שונים וכל מקום לפי מנהגו.

ר"ל הכשיר גם כששחט בחודו של הכובע ור' יוחנן קרא עליו שהוא הגיס מדאי.

רב פפי אמר בשם רבא שאם פגע במקום שהוא כחיטים זה טריפה והסתפקו האם מדובר שפגע ונגע כמו שכתוב ויפגע בו וימת או פגיעה כמו שכתוב ויפגעו בו מלאכי אלוקים.

רב פפי אמר בשם רבא שאם השאיר בשחיטה במקום החיטים כשרה ורב אמימר בן מר ינוקא אמר שכשהוא עמד לפני ר' חייא בר רב אויא הוא אמר לי שאם השאיר בחיטים כשרה, ורבינא אמר לרב אשי שרב שמן מסוברא אמר שמר זוטרא הגיע למקומם ודרש שאם השאיר בחיטים כשרה, ומר בר רב אשי אמר שאם פגע בחיטים כשר ואם השאיר בחיטים טריפה,

דף יט ולהלכה משפוי הכובע ולמטה כשר וזה המקום שאמרו שאם השאיר בחיטים כשר, ור"נ הכשיר משפוי הכובע ולמטה, ורב חנן בר רב קטינא אמר לר"נ שזה לא כדעת רבנן ולא כר' יוסי בן ר' יהודה, אמר ר"נ לא שמעתי כרבנן שחילקו בקנה לשתיים ולא כר' יוסי שפסל במבלק את הסימנים אלא רק שמעתי את דברי האמוראים שר' חייא בר אבא אמר בשם ר' יוחנן ויש אומרים שרב אבא בר זבדא אמר בשם ר' חנינא ויש אומרים שר' יעקב בר אידי אמר בשם ריב"ל שמשפוי הכובע ולמטה כשר, וריב"ל אמר שמוגרמת של רבנן כשרה לר' יוסי בר' יהודה ומוגרמת של ר' יוסי בר' יהודה כשרה לר' חנינא בן אנטיגנוס ולכאורה זה פשוט ויש לומר שהוא בא לחדש שלא נאמר שר' חנינא הוסיף רק לדעת רבנן ולא לדעת ר' יוסי ואין לומר שאכן ר' חנינא מודה לר' יוסי שא"כ יש לומר העיד עליה, ההלכה היא כדעת ר' חנינא שר"נ פסק כמותו.

רב הונא אמר בשם רב אסי שנחלקו בשחט שני שלישי והגרים שלישי שלרבנן צריך שכל השחיטה תהיה בטבעת הגדולה ור' יוסי בר' יהודה סובר רובו ככולו אך אם הגרים שלישי ושחט שני שלישי לכו"ע פסול שצריך שכשיצא חיותו יהיה רוב בשחיטה, ורב חסדא מקשה אדרבה נאמר שאם הגרים שלישי ושחט שני שלישי לר' יוסי כשר שזה כחצי קנה פגום ורבנן פסלו כי בחצי קנה זה מקום שחיטה אך הגרמה היא לא מקום שחיטה אך בשחט שני שלישי והגרים שלישי לכו"ע כשר שהרי שינינו רובו של אחד כמוהו, ורב יוסף דחה שאולי המשנה ההיא היא כדעת ר' יוסי בר' יהודה ואביי מקשה וכי כל מקום ששנו רוב זה רק לר' יוסי בר' יהודה אמר לו רב חסדא כוונתי לרוב שחיטה ששמעתי שהם נחלקו בזה, וללישנא בתרא רב הונא אמר בשם רב אסי שנחלקו בהגרים שלישי ושחט שני שלישי שר' יוסי בר' יהודה הכשיר כמו לגבי חצי קנה פגום ולרבנן בחצי קנה זה מקום שחיטה ואילו בהגרמה זה לא מקום שחיטה אך אם שחט שני שלישי והגרים שלישי לכו"ע כשר כמו ששינינו רובו של אחד כמוהו, ורב חסדא דוחה מי אמר שהרוב הזה הוא לכו"ע אולי לזה רק דעת ר' יוסי בר' יהודה אמר לו רב יוסף וכי בכל מקום שהולכים אחר רוב זה רק לדעת ר' יוסי בר' יהודה אמר רב חסדא כוונתי לרוב בשחיטה ששמעתי שחלקו בזה.

באופן שהגרים שלישי ושחט שלישי והגרים שלישי רב הונא אומר בשם רב שכשר כי החיות יצאה בשחיטה ורב יהודה אמר בשם רב שזה טריפה שצריך רוב בשחיטה ואין כאן רוב בשחיטה, באופן ששחט שלישי והגרים שלישי ושחט שלישי רב יהודה אמר בשם רב שכשר ורב הונא אמר שזה טריפה ורב יהודה שמע על כך והקפיד שמה שהוא מטריף רב הונא מכשיר ומה שהוא מכשיר רב הונא מטריף, אמר רב הונא שיפה הוא מקפיד כיון שהוא שמע מרב ואני לא ועוד הרי יש רוב בשחיטה ורב חסדא אמר לו אינך צריך לחזור מדברין **עמוד ב** שא"כ אתה צריך לפסול את הראשונה שהכשרת שהחיות יצאה בשחיטה וא"כ כאן יצאה החיות בהגרמה, וכשר"נ הגיע לסורא שאלוהו מה הדין בשחט שלישי והגרים שלישי ושחט שלישי אמר ר"נ שבמקרה דומה לזה אמר ר"א בר מניומי ששחיטה שעשויה כמסרק כשרה אך יש לדחות שר"א דיבר במקום שחיטה והחידוש הוא שלא נאמר שצריך שחיטה מגולה ובשחיטה כמסרק השחיטה לא מגולה, קמ"ל שכשר.

ר' אבא ישב אחורי רב כהנא שישב לפני רב יהודה ורב כהנא שאל באופן ששחט שלישי והגרים שלישי ושחט שלישי ואמר רב יהודה שכשר והוא שאל מה הדין אם הגרים שלישי ושחט שלישי והגרים שלישי אמר רב יהודה שהשחיטה פסולה שאל אותו מה הדין בשחט במקום נקב שהיה חצי קנה פגום בצד החיצון אמר לו שחיטתו כשרה ושאל אותו מה הדין בשחט ופגע בו נקב שהיה חצי הקנה פגום מהצד הפנימי אמר לו שחיטתו פסולה, ור' אבא אמר את זה לפני ר"א אמר את זה לפני ר' יוחנן והוא שאל את ר"א מה החילוק ור"א

ביאר שאם שחט במקום הנקב זה כאילו שחט עכו"ם והישראל גמר את השחיטה ואם שחט ופגע בנקב זה כשחט ישראל וגמר עכו"ם, קרא ר' יוחנן עליו עכו"ם עכו"ם ורביא אמר שיפה שקרא לו כך שרק בשחט ישראל וגמר עכו"ם זה פוסל כי הישראל היה צריך לגמור את השחיטה והחיות יצאה אצל העכו"ם אבל כאן כששחט הישראל מה החילוק אם שחט במקום נקב או שפגע בו נקב.

משנה מי ששחט מהצדדים השחיטה כשרה מי שמלק מהצדדים השחיטה פסולה השוחט מהעורף פסול והמולק מהעורף כשר, השוחט מהצואר כשר והמולק מהצואר פסול שכל העורף כשר למליקה וכל הצואר כשר לשחיטה נמצא שמה שכשר לשחיטה פסול למליקה ומה שכשר למליקה פסול לשחיטה. **גמרא** אין לומר שעורף הכוונה עורף ממש שא"כ זה פסול למליקה שנאמר ומלק ממול ערפו, ועורף הכוונה ממול העורף כמו שכתוב בסיפא שכל העורף כשר למליקה, ולומדים את זה כדברי הברייתא שממול ערפו הכוונה למול שרואה את העורף כמו שכתוב והוא יושב ממולי, ועוד נאמר כי פנו אלי עורף ולא פנים וצריך להגיע לפסוק נוסף שבפסוק הראשון לא כתוב היכן הוא העורף שנדע היכן נמצא ממולו ולכן מביאים את הפסוק כי פנו אלי עורף ולא פנים א"כ העורף הוא מעבר לפנים.

בני ר' חייא אמרו שמצות המליקה הוא שיחזיר את הסימנים לאחורי העורף וימלוך יש אומרים שאף יחזיר את הסימנים ויש אומרים דוקא יחזיר ומסתבר כמו האומר שאף יחזיר שהרי שנינו שהשוחט מהעורף שחיתתו כשרה והמולק מהעורף המליקה כשרה,

דף כ ואם נאמר שדוקא יחזיר אין צורך לכתוב שמולק מהעורף כשר שהרי גם בשחט כך כשר שזה לא שונה מהצדדים א"כ משמע שבמליקה כשר גם כשמחזיר והמשנה דברה כשלא החזיר את הסימנים, אמר ר' ינאי שהצעירים קבלו את תשובתם שהרי המשנה אומרת שנמצא שהכשר בשחיטה פסול למליקה והכשר למליקה פסול לשחיטה, ולכאורה זה בא למעט שהמחזיר הסימנים לאחורי העורף פסול ורבה בר בר חנה דוחה שזה בא למעט שחט בשן וצפורן אך קשה הרי שנינו להדיא שפסול, ואמר ר' ירמיה שזה בא למעט מוליך ומביא אך זה מובן למ"ד שהמוליך והמביא פסול במליקה אך למ"ד שכשר במליקה זה קשה, ויש לומר שבני ר' חייא סוברים כמ"ד שמוליך ומביא במליקה פסול.

רב כהנא אומר שמצות המליקה שקוצץ את הסימנים ויורד וזו היא מצותה ור' אבין הביין מדבריו שכשר רק בקוצץ ויורד בלי הולכה והבאה אמר לו ר' ירמיה כ"ש שאם הולך והביא כשר ומה שכתוב זו היא מצותה הכוונה שגם זו היא מצותה.

ר' ירמיה אומר בשם שמואל שמה שכשר בשחיטה כנגדו בעורף כשר למליקה ויש לדייק שבמקום שפסול לשחיטה פסול כנגדו למליקה ולכאורה בא למעט עיקור סימנים, וקשה הרי רמי בר יחזקאל שנה שאין פסול בעיקור סימנים בעוף ורב פפא אומר שבא למעט ראשו, ולכאורה זה פשוט שהרי נאמר ממול ערפו ולא בראשו, ויש לבאר שבא למעט שיפוי ראשו כגון שאחז משפוי ראשו והגרים והלך עד שהגיע למטה וכמו שאמר רב הונא בשם ר' אסי שאם הגרים שליש ושחט שני שליש פסול.

רב אחא בר רבא אמר לרב אשי שמה שאמר רמי בר יחזקאל שאין עיקור סימנים בעוף זה רק למ"ד שאין שחיטה לעוף מהתורה **עמוד ב** שלמ"ד שיש שחיטה לעוף מהתורה יש פסול עיקור אמר לו אדרבה מסתבר להיפך שלמ"ד שיש שחיטה לעוף מהתורה כך נאמר בהלכה למשה מסיני שאין עיקור שאף שבבהמה יש עיקור בעוף לא, אך אם אין שחיטה לעוף מהתורה ותקנו חכמים שחיטה בעוף כבהמה א"כ השחיטה היא בדיוק כמו בהמה, ורבינא אמר שרבי בר קיסי אמר לו שדברי רמי בר יחזקאל שאין עיקור סימנים

לעוף נאמרו רק במליקה ולא בשחיטה, אך קשה מדברי ר' ירמיה בשם שמואל שכל הכשר בשחיטה כנגדו בעורף כשר למליקה ומשמע שהפסול בשחיטה פסול גם למליקה, ויש לומר שאכן שמואל חולק על רבין בר קיסי.

זעירי אומר שאם נשברה המפרקת עם רוב הבשר עמה היא נבלה, ורב חסדא מוכיח את זה מהמשנה שאומרת שאם מלק בסכין מטמא בגדים באכילתו בבית הבליעה ואם נאמר שהיא רק טריפה א"כ המליקה היא כשחיטה ותועיל הסכין לטהרה מדין נבלה, אך יש לדחות שבאופן זה אין לזה כלל שם שחיטה לטהר, ורב הונא מבאר שהטעם לכך הוא שזה חלדה ורביא מבאר שזה דריסה, רב הונא לא ביאר כרובא כי במליקה כשר גם בלא הוליך והביא ורביא לא ביאר כרוב הונא שהוא סבר שחלדה זה ממש כחולדה שדרה בעיקרי הבתים שהיא מכוסה אך כאן השחיטה מגולה, ורביא אמר שהקושיא על כך היא שבכל מליקה הוא מולק אחרי שכבר מתה, ואמר אביי שא"כ קשה בעולת העוף שצריך שני סימנים שהוא מולק מתה אמר לו רביא ששם תוספת הסימן הוא כדי לקיים מצוות הבדלה ומה שלא חותכים לגמרי אף את העור שרק מה שמעכב בשחיטה מעכב בהבדלה ומה שלא מעכב בשחיטה לא מעכב בהבדלה, אך קשה שמיעוט סימנים לא מעכב בשחיטה וזה מעכב בהבדלה אלא יש לפרש שמה שישנו בשחיטה ישנו בהבדלה ומה שאינו בשחיטה אינו בהבדלה,

דף כא אך קשה עדיין וכי מתה עומד ומולק ומבאר רביא שיש לפרש שכך הוא עושה שחותך שדרה ומפקרת בלי רוב בשר.

כשעלה ר' זירא לא"י הוא ראה שר' אמי לומד שמועה זו והוא הקשה לו וכי מתה עומד ומולק ור' אמי שתק וחשב שעה אחת אמר לו ר' זירא אולי נאמר שיחתך שדרה ומפקרת בלי רוב בשר וכן שנינו כיצד מולקים חטאת העוף חותך שדרה ומפקרת בלי רוב בשר עד שמגיע לוושט או לקנה וכשהגיע לוושט או לקנה חותך סימן אחד או רובו ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים, ולכאורה לרבנן מליקה היא דוקא שנים ולר"א בן ר"ש רוב שנים אלא הכוונה שנים לרבנן ורוב שנים לר"א בן ר"ש, ועוד יש לומר שכל זה דברי ר"א בן ר"ש ושנים הכוונה שדומים לשנים.

רב יהודה אומר בשם שמואל שאם נשברה המפרקת ורוב הבשר עמה באדם מטמא מאהל ובמעשה של עלי אף שנשבר המפרקת בלי רוב בשר אך הוא מת מחמת זקנה כמו שכתוב ויהי כהזכירו את ארון האלוקים ויפול מעל הכסא אחרנית בעד יד השער ותשבר מפרקתו וימת כי זקן האיש וכבוד.

ר' שמואל בר נחמני אומר בשם ר' יונתן שאם נקרע כדג מטמא באהל ואמר ר' שמואל בר יצחק שדוקא מגבו.

שמואל אומר שאם נחתכה הבהמה כגיסטרא היא נבלה ור"א מוסיף שגם אם ניטל הירך והחלל שלה ניכר היא נבלה ומבאר רבא שזה באופן שכשהיא רובצת היא נראית חסירה.

שנינו באהלות שאם ניתז ראש האדם מטמא באהל למרות שעדיין הוא מפרכס שזה כזנב הלטאה שמפרכסת ור"ל מבאר הותז ממש ור' אסי אומר בשם ר' מני שזה כהבדלת עולת העוף ור' ירמיה אמר לר' אסי האם דברת כהבדלת עולת העוף לרבנן ואינך חולק על ר"ל או כר"א בן ר"ש ואתה חולק על ר"ל אמר לו אמרתי כהבדלת עולת העוף לר"א בן ר"ש ואני חולק על ר"ל, וללישנא בתרא ר"ל אמר הותזו ממש ור' אסי אמר בשם ר' מני כהבדלת עולת העוף לר"א בן ר"ש ששם זה רוב שנים.

נחלקו ר"א בן ר"ש ורבנן בפסוק ואת השני יעשה עולה כמשפט שימלוך כמעשה חטאת בהמה ואין לומר שיעשה כחטאת העוף כי כתוב והקריבו והתורה באה לחלק בין עולת העוף לחטאת העוף ומה שכתוב כמשפט הכוונה למשפט חטאת בהמה שהיא באה רק מהחולין **עמוד ב** ונעשית ביום ובידו הימנית כך עולת העוף באה מהחולין

וביום ובימין, ואין לומר שכמו שבבמה מספיק רוב שנים כך בעולת העוף שהרי נאמר ומלק והקטיר כמו שבהקטרה הראש לבד והגוף לבד כך במליקה הראש לבד והגוף לבד, ור' ישמעאל אומר כמשפט הכוונה כחטאת העוף שהיא ממול עורף כך עולת העוף ממול עורף, ואין לומר שכמו בחטאת מולק ואינו מבדיל והוא בסימן אחד כך בעולת העוף לא יבדיל והוא בסימן אחד לכן נאמר והקריבו, ור"א בן ר"ש אומר שזה כמשפט חטאת העוף,

דף כב שאוחז בראש ובגוף ומזה כך בעולת העוף אוחז בראש ובגוף ומזה וכוונת דבריו שכמו שבחטאת ההזאה היא כשהראש אוחז בגוף כך בעולה בזמן ההזאה הראש עדיין אוחז בגוף, ואין ללמוד שכמו שבחטאת זה בסימן אחד כך בעולה זה בסימן אחד שהרי נאמר והקריבו, ויש להקשות לת"ק שאם למדו כבר מומלק והקטיר מדוע צריך לכתוב והקריבו, ויש לומר שאם לא היה כתוב והקריבו היינו אומרים שכמשפט הכוונה כמשפט חטאת העוף ואת ומלק והקטיר היינו מפרשים שכמו שהקטרה היא בראש המזבח כך המליקה היא בראש המזבח והתורה כתבה והקריבו ללמד שהיא כחטאת בהמה.

רב חסדא אמר שחטאת בהמה באה רק מהחולין לומדים מהפסוק והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו משלו ולא משל ציבור ולא משל מעשר, אך קשה שביום לומדים לכל הקרבנות מהפסוק ביום צוותו, ויש לומר שאכן הברייתא נקטה ביום אגב האחרים, ולכאורה גם ימין לומדים מדברי רבה בר בר חנה שאמר בשם ר"ל שכל מקום שנאמר אצבע או כהונה זה בימין ובמליקה כתוב כהן, יש לומר שכשכתוב כהן צריך לכתוב אצבע ורק כשכתוב אצבע זה בימין גם כשלא כתוב כהונה, ת"ק ור"א בן ר"ש לומדים ממול עורף בעולה כמה מצינו מליקה בעולה ומליקה בחטאת.

משנה מה שכשר בתורים פסול בבני יונה ומה שכשר בבני יונה פסול בתורים ותחלת הציהוב פסול בשניהם. **גמרא** שנו בברייתא שתורים גדולים כשרים וקטנים פסולים בני יונה קטנים כשרים וגדולים פסולים נמצא שהכשר בתורים פסול בבני יונה והכשר בבני יונה פסול בתורים.

שנו בברייתא שתורים הם גדולים ולא קטנים ויכלו ללמוד **עמוד ב** מהדין שאם בני יונה שלא הוכשרו בגדולים הוכשרו בקטנים תורים שכשרים בגדולים ודאי כשרים בקטנים לכן כתוב תורים גדולים ולא קטנים, וכתוב בני יונה קטנים ולא גדולים והיינו יכולים ללמוד מהדין שאם תורים שאינם כשרים בקטנים כשרים בגדולים בני יונה שכשרים בקטנים ודאי כשרים בגדולים לכן נאמר בני יונה קטנים ולא גדולים, ומבאר רבא איך לומדים את זה שהתורה יכלה לכתוב מן בני התורים או מן היונה ומדוע כתוב בני יונה ללמד שבהם רק קטנים ולא גדולים ואין לומר שבתורים יביא גם גדולים וגם קטנים שיש ללמוד מבני יונה כמו שכתוב בהם בני ורק קטנים ולא גדולים כך בתורים שלא כתוב בני מביא רק גדולים ולא קטנים.

בברייתא אחרת שנו שאין לומר שכל התורים וכל בני היונה כשרים שכתוב מהתורים ולא כל התורים וכתוב מן בני היונה ולא כל בני היונה למעט תחלת הציהוב שפסול בשניהם, ותורים כשרים משעה שיזהיבו ובני יונה כשרים עד שיצהיבו, ויעקב קרחה שנה שבני יונה כשרים משיעלעו והוא שנה והוא ביאר את זה מהפסוק אפרוחיו יעלעו דם ומבאר אביי שהשיעור הוא ממתי שיוצא דם כששומטים מהם כנף.

ר' זירא מסתפק באופן שאחד אמר הרי עלי עולה מהתורים או מבני היונה והביא תחלת הציהוב של כל מין האם תחלת הציהוב הוא ספק וא"כ יוצא בזה ממה נפשך או שתחלת הציהוב זה בריה שלא יוצא בה, ורבא הוכיח מדברי המשנה פרט לתחלת הציהוב שבזה ושבוה שפסול וזה מובן רק אם זה בריה אך אם זה ספק התורה לא צריכה למעט ספק,

דף כג ויש לומר שהפסוק בא למעט נרבע ונעבד בעוף שלא נאמר שהפסול בנרבע ונעבד הוא מהפסוק כי משחתם בהם מום בם ושנו אצל ר' ישמעאל שבכל מקום שנאמר השחתה זה דבר ערוה וע"ז ערוה שכתוב במבול כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ, וע"ז שכתוב פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל, והיינו אומרים שרק במה שמום פוסל פוסל דבר ערוה וע"ז, ובעוף רק תמות וזכרות פוסל ומום לא פוסל ולא יפסול דבר ערוה וע"ז, קמ"ל שפסול.

ר' זירא מסתפק באמר הרי עלי עולת בהמה מאיל וכבש והביא פלגס שהוא בין איל לכבש, ואין ספק לר' יוחנן שאומר שפלגס הוא בריה ששנינו שאם הקריב פלגס מביא כמו נסכי איל ואינו עולה לו מזבחו ור' יוחנן למד מהפסוק או לאיל לרבות פלגס לנסכי איל והספק הוא לבר פדא **עמוד ב** שאומר שמביא נסכי איל ומתנה וא"כ יש להסתפק שרק על איל וכבש יכול להתנות אך לא על בריה או שיכול להתנות שאם הוא בריה יהיה כולו נדבה, ונשאר בתיקו.

ר' זירא מסתפק באומר הרי עלי לחמי תודה חמץ ומצה והביא שאור ולכאורה אם מדובר בשאור של ר"מ לדעת ר' יהודה הוא כמצה לגמרי ושאור של ר' יהודה לר"מ הוא חמץ לגמרי ואם מדובר בשאור של ר"מ מזה שלוקה עליו רואים שהוא חמץ, אלא הספק הוא בשאור של ר' יהודה לר' יהודה האם הוא ספק ויוצא בו ממה נפשך או שהוא כבריה ולא יוצא בו, אך קשה שרב הונא אמר שהאומר הרי עלי לחמי תודה מביא תודה ולחמה וא"כ כשהוא התחייב להביא תודה ולחמה הוא לא יודע על השאור אם הוא חמץ ויביא מצה חוץ ממנו או שהוא מצה ויביא חמץ חוץ ממנו, ויש לומר שמדובר שאמר עלי להביא חלה לפטור תודתו של פלוני אך קשה שבכל מקרה הוא לא יודע אם הוא חמץ ויביא מצה חוץ ממנו או שהוא מצה ויבא חמץ חוץ ממנו ויש לומר שמדובר שלא אמר לפטור והספק הוא האם יצא ידי נדרו או לא.

משנה הכשר בפרה אדומה פסול בעגלה והכשר בעגלה פסול בפרה. **גמרא** שנו בברייתא שפרה כשרה בשחיטה ופסולה בעריפה ועגלה כשרה בעריפה ופסולה בשחיטה נמצא שהכשר בפרה פסול בעגלה והכשר בעגלה פסול בפרה אך קשה שנאמר שפרה כשרה בעריפה בק"ו שאם עגלה שפסולה בשחיטה כשרה בעריפה פרה שכשרה בשחיטה ודאי תוכשר בעריפה.